

Egzamin ósmoklasisty

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu z języka polskiego po ósmej klasie

Tekst literacki: Molière "Świątoszek" (fragment)

HARPAGON

Precz mi stąd zaraz, w tej chwili, bez tłumaczeń! Dalej, zabierać mi się z domu, ty arcyhultaju, ty urodzony wisielcze!

STRZAŁKA

(na stronie)

Nie widziałem w życiu takiej złej bestii, jak ten przeklęty starzec! Doprawdy, myślę czasem, że on ma diabła w sobie.

HARPAGON

Mruczysz jeszcze?

STRZAŁKA.

Za co mnie pan wygania?

HARPAGON

Będiesz się pytał, za co, obwiesiu jeden? Umykaj czym prędzej, bo cię ubiję na miejscu!

STRZAŁKA

Cóż ja zrobiłem?

HARPAGON

To zrobiłeś, że chcę, abyś się wynosił.

STRZAŁKA

Mój pan, a syn pański, kazał mi tu czekać.

HARPAGON

To idź, czekaj na ulicy, a nie stercz mi w domu, jak szyldwach* na warcie, aby podpatrywać, co się dzieje, i ciągnąć ze wszystkiego korzyści. Nie chcę mieć bez ustanku pod nosem szpiega, zdrajcy, którego przeklęte oczy śledzą wciąż, co robię, pożerają wszystko, co posiadam, i myszkują na wsze strony, czyby się nie udało czegoś złasować.

STRZAŁKA

Jakże pan chcesz, u diabła, aby panu można było coś złasować? Jakim cudem tego dokazać, skoro wszystko zamykasz pod kluczem i stoisz na straży we dnie jak i w nocy?

HARPAGON

Będę zamykał, co mi się podoba, i stał na straży, ile tylko zechcę. Patrzcie mi wścibskich, którzy czuwają nad każdym moim krokiem! (po cichu na stronie). Drzę cały, czy on nie domyśla się czegoś o moich pieniądzech. (głośno). Ty może byłbyś zdolny rozsiewać plotki, że ja mam schowane pieniądze?

STRZAŁKA

Pan ma schowane pieniądze?

HARPAGON

Nie, łotrze, nie mówię tego wcale. (po cichu). To można oszaleć! (głośno). Pytam, ot tak, czy nie puszczasz takich bajeczek, aby mi na złość zrobić?

STRZAŁKA

Ech, cóż komu na tym zależy, czy pan masz, czy nie masz; dla nas to wychodzi na jedno i to samo.

HARPAGON

(zamierzając się, aby mu dać policzek)

Będiesz mędrkował! Ja ci to mędrkowanie prędko wybiję z głowy! Zabieraj się; ostatni raz ci powiadam.

STRZAŁKA

Dobrze więc: zabieram się.

HARPAGON

Czekaj; nie wynosisz czego z domu?

STRZAŁKA

Et! cóż bym mógł stąd wynieść?

HARPAGON

Chodź, chodź tutaj, niech zobaczę. Pokaż ręce.

STRZAŁKA

Oto.

HARPAGON

Drugie!

STRZAŁKA

Drugie?

HARPAGON

Tak.

STRZAŁKA

Oto.

HARPAGON

(wskazując na spodnie Strzałki)

Nic tutaj nie schowałeś?

STRZAŁKA

Niechże pan zobaczy.

HARPAGON

(obmacując spodnie Strzałki)

Te szerokie hajdawery**, to jakby stworzone na magazyny złodziejskie. Bardzo bym rad, aby kogo zaprowadziły na szubienicę.

(Harpagon przetrząsa kieszenie Strzałki.)

STRZAŁKA

(na stronie)

Niech zaraza wygniecie skąpstwo i dusigroszów!

HARPAGON

Hę? Co powiadasz?

STRZAŁKA

Co powiadam?

HARPAGON

Tak; co powiadasz o skąpstwie i dusigroszach?

STRZAŁKA

Mówię, żeby zaraza wygniotła skąpstwo i dusigroszów.

HARPAGON

O kimże to chcesz mówić?

STRZAŁKA

O dusigroszach.

HARPAGON

Któż to są ci dusigrosze?

STRZAŁKA

Obrzydliwcy i brudasy.

HARPAGON

Ale kogo przez to rozumiesz?...

STRZAŁKA

Cóż się pan o to tak troszczy?

HARPAGON

Bo mi się podoba. [...]

STRZAŁKA

Zabroni mi pan wymyślać na skąpców?

HARPAGON

Nie; ale zabronię odpowiadać i być zuchwałym. Milczeć!

STRZAŁKA

Nie wymienilem nikogo.

HARPAGON

Piśnij jeszcze, a kości ci połamię.

STRZAŁKA

Uderz w stół...

HARPAGON

Nie zmilczysz?

STRZAŁKA

Niech stracę. [...]

HARPAGON

No, to z panem Bogiem. Ruszaj do wszystkich diabłów!

STRZAŁKA

(na stronie)

Ładna odprawa, daję słowo!

*Szyldwach - wartownik, strażnik.

**Hajdawery - szerokie, bufiaste spodnie, szarawary.

Zadanie 1

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F - jeśli jest fałszywa.

- A. Bohaterowie rozmowy należą do tej samej grupy społecznej.
- B. Bohaterowie okazują sobie wzajemny szacunek.

Zadanie 2

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Harpagon podejrzewa Strzałkę o

- A. chęć kradzieży jego rzeczy.
- B. szkalowanie jego syna przed innymi.
- C. kłamstwa na temat jego majątku.

Zadanie 3

- A. Uzupełnij przerwana wypowiedź służącego
"Uderz w stół,

B. Jaki ma ona związek z przedstawioną sceną?

.....
.....

Zadanie 4

W wyrazie 'ślepiec' występuje formant -ec. Jaką funkcję pełni tego typu formant w wyrazach? Zaznacz właściwą odpowiedź.

- A. nazywa wykonawców czynności.
- B. nazywa miejsca, w których się coś robi.
- C. nazywa nosicieli cech.

Zadanie 5

Wyraz 'dusigrosz' to

- A. zestawienie.
- B. złożenie.
- C. zrost.

Zadanie 6

Dla jakiego stylu charakterystyczne są poniższe przykłady? Zaznacz właściwą odpowiedź.

"He?!", "obrzydliwcy", "u diabła"

- A. styl artystyczny.
- B. styl naukowy.
- C. styl potoczny.

Zadanie 7

Do kogo adresowany jest monolog "na stronie"?

.....
.....

Zadanie 8

A. Z wypowiedzenia "Ja ci to mędrkowanie prędko wybije z głowy" wypisz rzeczownik utworzony od czasownika.

.....

B. Podaj formę czasownika, od której został utworzony ten rzeczownik.

.....

C. Objasnij własnymi słowami znaczenie tego czasownika.

.....

Zadanie 9

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Komizm sytuacyjny polega na

- A. wyszydzeniu cech psychicznych bohaterów.
- B. ośmieszeniu wypowiedzi postaci.
- C. przedstawieniu zabawnego zdarzenia.

Zadanie 10

A. Który bohater z lektury obowiązkowej był podobny w swoim zachowaniu do Harpagona?

.....

B. Podaj argument z utworu potwierdzający tę cechę.

.....

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

A. F

B. F

Zadanie 2

A

Zadanie 3

A. Uderz w stół, **a nożyce się odezwą**.

B. Wypowiedź służącego sugeruje, że właśnie Harpagon jest skąpym człowiekiem.

Zadanie 4

C

Zadanie 5

B

Zadanie 6

C

Zadanie 7

Monolog "na stronie" jest adresowany do publiczności.

Zadanie 8

A. mędrkowanie.

B. mędrkować.

C. popisywać się swoją wiedzą, zwykle pozorną.

Zadanie 9

C

Zadanie 10

A. Ebenzer Scrooge.

B. Na przykład: mieszka w starym domu, jada w tanim barze, oszczędza na ogrzewaniu.